

Program dela kandidata za dekana (mandatno obdobje 2023-2027)

ki je pripravljen v postopku kandidiranja, volitev in imenovanja za funkcijo dekana Pravne fakultete Univerze v Mariboru

Prof. dr. Saša Prelič

I. Uvod

Pravna fakulteta Univerze v Mariboru se je uveljavila kot fakulteta z velikimi ambicijami. Povezala se je v mednarodnem prostoru, s sorodnimi fakultetami tako v Evropi in svetu kot tudi na tleh nekdanje Jugoslavije. Ves čas se krepi in pridobiva na kvaliteti, čeprav so – in to je vredno obžalovanja – opazni tudi trendi odhajanja usposobljenega in kvalitetnega pedagoškega kadra na druge strokovne funkcije in položaje, predvsem pa na boljše plačana delovna mesta, deloma pa so kadrovske premembe povezane tudi z upokojitvami.

Viden je napredek tudi v materialnem smislu. Če je v času ob ustanovitvi fakulteta razpolagala s štirimi precej zastarelimi predavalnicami, je danes institucija s sodobno infrastrukturo. Doslej so bila izvedena investicijska dela v mansardne (in tudi kletne prostore, ki pa so sedaj žal izven aktivne uporabe) prostore, kjer so bile urejene nove predavalnice in kabineti, urejen je bil kanalizacijski sistem in parkirišče, utrjeni temelji poslopja, razpolagamo s sodobno in solidno opremljeno knjižnico, prisiljeni smo bili sanirati ogrevalni sistem in drugo. V preteklosti je večji investicijski poseg pomenila tudi sanacija zunanosti fakultetnega poslopja z ureditvijo nove fasade, sanacijo strehe, zamenjavo vseh oken in ureditvijo okolice, seveda pa tudi s posodobitvijo velike predavalnice, ki je uveljavljena kot reprezentativni prostor Pravne fakultete. 60. obletnico študija prava v Mariboru je naša fakulteta pričakala torej v zadovoljivi materialno-tehnični kondiciji. To obdobje kaže na tradicijo v akademskem prostoru, na katero je fakulteta lahko upravičeno ponosna.

Sam sem na Pravni fakulteti v različnih vlogah – najprej kot študent, nato kot asistent in zadnjih 20 let kot visokošolski učitelj, od leta 2018 habilitiran v naziv rednega profesorja – prisoten že skoraj 30 let. V tem času sem fakulteto vodil v dekanskem mandatu 2011-2015, tako da potrebne izkušnje ter vodstvene in siceršnje kompetence izpolnjujem. V zadnjih 8. letih sem izpolnjeval prodekanski mandat. Zato verjamem, da lahko pravilno razumem izzive, ki fakulteto čakajo v prihodnje. Vem pa tudi, da se okolje in razmerja hitro spreminjajo, zato prav vsega, kar je pred nami, ne moremo z gotovostjo predvideti, še manj pa napovedati. Zato je tudi pričujoči oris programa dela, ki ga dajem kot kandidat za funkcijo dekana Pravne fakultete, lahko zgolj okvirni in brez za koga sicer všečnih, a vendarle zgolj predvolilnih obljub. Razumeti ga je treba zlasti kot tisto, kar sam vidim kot pomembno za fakulteto v prihodnjih štirih letih. Predvsem si želim in prizadeval bi si za to, da bilo dekanovanje in vodenje fakultete v prihodnjem mandatu bolj neobremenjeno in umirjeno, da bi lahko potekalo po ustaljenih, predvsem pa preglednih in predvidljivih tirnicah, za vse zaposlene enako.

Naj pa vendarle izpostavim nekatere poglede na posameznih področjih delovanja, za uresničitev katerih si bi prizadeval, če bi ponovno dobil zaupanje deležnikov v postopku izvolitve.

Pravna fakulteta po letu 2018, ko se je iztekla strategija, sprejeta še v letu 2013, ni sprejemala strategije svojega razvoja za prihodnja obdobja. Zato lahko pri oblikovanju tega programa izhajam zgolj iz sprejete strategije mariborske Univerze (Strategija Univerze v Mariboru 2021-2030). Ta v temeljih zarisuje tudi okvirje delovanja Pravne fakultete v prihodnje, s čimer posega in neposredno vpliva na vsebino dekanskega mandata 2023-2027.

II. Pedagoško-izobraževalna ter študijska dejavnost

1. V uvodu želim izrecno poudariti, da je moje videnje primarne funkcije Pravne fakultete kot visokošolske institucije predvsem v zagotavljanju in posredovanju kvalitetnih izobraževalnih vsebin. To svoje temeljno pedagoško poslanstvo naša fakulteta izvaja z izvrševanjem akreditiranih študijskih programov. Danes, po več kot 15. letih od uvedbe bolonjskega modela študija prava, že lahko ocenimo, da ni dal povsem takih učinkov, kot smo si jih najbrž želeli in jih pričakovali. Študij se podaljšuje, predmeti, ki so notranja sistematična celota, so razdrobljeni, vsebine se ponavljajo, kljub temu pa nivo pridobljenih znanj in kompetenc ne dosega ravni nekdanjega univerzitetnega študija.

Ni dvoma, da je treba poskrbeti za čimprejšnji prehod na model enovitega pravnega študija, po modelu 5-0, za katerega so programski okvirji že oblikovani. Ocenjujem jih kot primerno podlago za dolgoročen razvoj pravne znanosti v visokošolskem prostoru, kar pa mora biti spremljano tudi z načrtovanjem ustrezne zaposlitvene politike. Ta prehod je potreben nenazadnje tudi zato, ker ljubljanska fakulteta, ki je naša edina realna primerjava na področju študija prava, s prihodnjim študijskim letom že uvaja enovit model študija. Zagotavljam, da bo uresničitev te ambicije prva, in verjetno tudi najpomembnejša prioriteta prihodnjega mandata in nas bo vse angažirala praktično celotno prihodnje mandatno obdobje. Z vpeljavo enovitega študijskega modela bo študij prava vertikalno organiziran, koherenten in notranje povezan, posledično pa bo lahko dal kvalitetnejše končne rezultate.

Ob tem pa se moramo vsi skupaj zavedati, da ta prehod ne bo preprost. Upoštevati je namreč treba, da bo po uvedbi enovitega pravnega študija določeno obdobje nujno zagotavljati hkrati tudi izvedbo sedanjega, dvostopenjskega študijskega programa in oba programa izvajati vzporedno. Ponovno bomo torej soočeni z enakimi izzivi, kot v času uvajanja bolonjskega modela študija. Verjetno mi ni treba podrobneje pojasnjevati, da bo to terjalo posebne napore ne le novega vodstva fakultete, temveč prav vsakega izmed nas. V tej zvezi bo treba pripraviti izvedbene elaborate in modele, predvsem pa pripraviti tudi izračune finančnih vidikov tega prehoda tako, da bo ta finančno sploh izvedljiv. Ob tem opozarjam na to, da finančna slika Pravne fakultete ni več enaka, kot je bila v preteklosti, zato bo najbrž treba zagotavljati še dodatne vire. Treba bo ustrezno planirati roke za dokončanje sedanjega študijskega programa, zagotoviti kadrovske in prostorske zmogljivosti in podobno. Uspeh lahko zagotovi le angažma vseh zaposlenih ter njihova pomoč in sodelovanje pri tem prehodu. V tej zvezi bi želel dodati le še to, da imam zagotovljeno potrebno podporo in izmenjavo izkušenj kolegov z ljubljanske Pravne fakultete, ki so se teh problemov že lotili.

S pedagoško-izobraževalnimi vsebinami je povezano tudi naslednje: sodeč po nekaterih odzivih iz prakse – za primer naj navedem stališča, izražena na Programskem svetu –, naj bi naši študentje v času študija bili deležni premalo praktičnih znanj in pravnih veščin. S tem se je deloma treba strinjati, ob tem pa dodati, da to problematiko že aktivno naslavljamo. Bi se pa bilo tudi v prihodnje treba aktivno zavzemati za to, da se na predavanjih, seminarjih in teoretičnih vajah poudarek nameni tudi osvajanju konkretnih in aplikativnih pravnih veščin in to upoštevati tudi pri preverjanju znanja. Pri tem pozdravljam, predvsem pa bi tudi aktivno spodbujal aktiven angažma zlasti mlajših kolegov, asistentov in raziskovalcev. Nekateri od njih imate tudi povsem konkretne delovne izkušnje v gospodarstvu, kar vam, skupaj z nekakšnim svežim in neobremenjenim pristopom omogoča, da jih koristno vključite pri svojih izobraževalnih vsebinah.

Ponovne presoje so vredne tudi teze o (domnevnem) pomanjkanju študentske prakse. Znano je, da Pravna fakulteta določene oblike prakse izvaja po projektu *Amicus curiae*, pa tudi v sodelovanju z Upravnim sodiščem, oddelkom v Mariboru, Okrožnim sodiščem v Mariboru, Delovnim in socialnim sodiščem, ter, kolikor mi je znano, tudi Vrhovnim sodiščem Republike Slovenije. Študentje so aktivni v različnih oblikah študentskih tekmovanj, ki so prav tako priznana kot oblika nabiranja izkušenj v stroki. Sam bi takšno učenje skozi praktično delo vsekakor podpiral tudi v prihodnje, predvsem pa bi bil tudi odprt za koristne predloge za poglobljanje teh izobraževalnih oblik. Zagotavljam, da bi vsaki morebitni taki iniciativi znal prisluhniti. Prav tako bi podprl vsebine, primerljive z nekdanjo pravno kliniko, ki je žal zamrla.

2. Kar se siceršnjega položaja študentov na Pravni fakulteti tiče, lahko ugotovim, da ti v glavnem ustrezno izpolnjujejo svoje študijske obveznosti in da je odnos do pedagoškega (in administrativnega) kadra (in obratno) zadovoljiv. Zaživel je tutorstvo, ki ga vidim kot priložnost za tesnejši stik s študenti in večjo povezanost študenta s pedagoškim kadrom. Za razmisliti je o uvedbi študentov – demonstratorjev. Dodatni korenitejši posegi v to problematiko pa po mojem mnenju niso potrebni, z izjemo ustvarjanja še prijaznejših pogojev za študente s posebnimi potrebami (denimo študente z invalidnostjo).

Študentom je na voljo tudi transparenten način ocenjevanja dela pedagoškega kadra v obliki vsakoletnih anket, vključujejo se v habilitacijske postopke z dajanjem mnenj o pedagoški usposobljenosti zaposlenega, ki kandidira za izvolitev v naziv. Za nadaljnje transparentno vrednotenje našega dela se zavzemam tudi sam, pri čemer bi pa vendarle apeliral, da se izsledki študentskih anket ne upoštevajo »kot suho zlato«, temveč ob ustreznem (samo)razmisleku o vzrokih, zakaj so določena mnenja o posameznih učiteljih ali sodelavcih taka, kot so. Povsem jasno pa mora biti zlasti to, da študentske ankete oziroma njihova sporočila ne smejo biti sredstvo pritiska v smeri zniževanja kriterijev za ocenjevanje študentskega znanja.

Ob tem bi dodal, da bi se zavzel tudi za to, da se od študentov v bodoče zahteva več doslednosti in odgovornosti pri izpolnjevanju študijskih obveznosti, kar bi na dolgi rok zagotovilo predvsem tudi njihovo osebno rast in razvoj tako, da bi v delovno okolje stopili kot odgovorni posamezniki. Gotovo nisem edini, ki opaža, da imajo študentje vse prepogosto pred očmi predvsem svoje pravice, šele v ozadju pa je zavedanje, da imajo tudi določene obveznosti. Tudi na predavanjih in seminarjih je splošna zainteresiranost razmeroma nizka, opažam učenje na podlagi zapiskov in prezentacij, da drugega ne naštevam. Študente usposabljam za zahteven poklic, zato mora biti obseg realno pridobljenih znanj čim širši. Mislim, da je v tem še veliko rezerve.

Pozdravljam ureditev, ki je omejila skupno število dovoljenih pristopov na izpit ter da se neopravičeni izostanki z izpita, na katerega se je kandidat prijavil, na ustrezen način sankcionirajo, pa tudi, da se tistim študentom, ki izpita na določenem izpitnem roku ne opravijo, določen čas onemogoči ponovni pristop na izpit ter se jim s tem zagotovi čas za ustrezno pripravo na izpit. Tudi sicer se mi zdi, da smo se univerzitetni učitelji prisiljeni preveč ukvarjati s pasivnimi in manj zainteresiranimi študenti, namesto da bi potrebno energijo posvečali tistim, ki jih študijska materija zanima in ki izkazujejo interes, da bi iz študijskega procesa potegnili čim več. Spodbujal bom uvajanje novodobnih izobraževalnih oblik, katerih promotorji ste zlasti mlajši kolegi, s pomočjo katerih je mogoče študente dodatno animirati in spodbuditi k aktivnemu študiju, tako da bi skupaj s tradicionalnimi oblikami poučevanja lahko dosegli boljše študijske uspehe.

Fakulteta ustrezno spodbuja obštudijske dejavnosti, ki so povezane s študijem ter sofinancira študentska tekmovanja, na katerih naši študentje dosegajo odmevne rezultate, s čimer prispevajo k prepoznavnosti in kvaliteti fakultete, predvsem pa tudi sami pridobivajo izkušnje v javnem nastopanju ter argumentacijske spretnosti. Takšna tekmovanja vidim kot našo primerjalno prednost, zato bi s tem nadaljeval. Predvsem katedre pa bi lahko skrbele za oblike strokovnih druženj, kot so na primer debate, okrogle mize, predavanja in drugo, dobrodošla so tudi dodatna izobraževanja, na primer v tujih jezikih, retoriki, argumentaciji ali pogajanjih. Zavedam pa se, da je to v pretežni meri odvisno od posameznikov, od njihove energije, volje in interesa. Zato, če se v to vključijo, mislim, da bi morali biti deležni priznanja in spoštovanja vloženega truda, pa tudi ustrezne nagrade, saj gre za njihov prostovoljni prispevek k celostni podobi fakultete in njene dejavnosti. Vsekakor bom prvi, ki bo zagovornik odličnosti na tem področju.

3. Ker se znanstveni magistrski študijski programi več ne izvajajo, smo že pred časom pripravili programa specialističnih študijev (korporacijsko in davčno pravo), v katera bi se imeli možnost vpisovati diplomirani pravniki ali (strokovni) magistri prava, ki želijo pridobiti dodatna ali poglobljena znanja, konec koncev pa tudi javno listino, ne da bi imeli ambicijo vpisati se na doktorski študijski program. V zagonu teh (ali pa morebiti še kakšnega drugega, ki bi ga pripravili) programov bi lahko iskali možnost systemskega financiranja fakultete, ki je dobrodošlo še posebej v luči trenutnega, dolgoročno ne zelo spodbudnega finančnega položaja fakultete. Je pa slednje soodvisno od povečanih obremenitev, ki bodo nujno sledile ob uvedbi enovitega študijskega modela.

4. Doktorski študij smo uskladili z bolonjskimi trendi ter zahtevami Zakona o visokem šolstvu oziroma doktorske šole Univerze v Mariboru. To je študij, ki mu moramo tudi v prihodnje posvečati posebno pozornost, predvsem zato, ker smo se v preteklosti srečevali s formalnimi težavami, kot je na primer nezmožnost mentorstev oziroma problem prevelikega števila potencialnih mentorstev. Tudi sicer menim, in verjamem, da se boste strinjali, da bi morali vsi pedagoški delavci samoiniciativno skrbeti za kvaliteto svoje raziskovalne dejavnosti tako, da bi zadostili pogojem za mentorstva in da ne bi imeli težav v habilitacijskih postopkih. Poskrbeti moramo, da nobeno od pomembnih pravnih področij ne bo brez ustrezno kvalificiranega mentorja na doktorski ravni, saj nam lahko samo to omogoči, da po celotni vertikali delujemo kot polno delujoča pravna fakulteta. Fakulteta pri tem aktivno pomaga, tako s pomočjo storitev knjižničnega osebja, kot tudi z aktivno podporo pri, zlasti mednarodnih, objavah, pa tudi sicer nudi potrebno tehnično podporo. S to prakso bi brez dvoma nadaljeval, pri čemer bi hvaležno sprejel vsako koristno iniciativo za izboljšanje. Hkrati bi vztrajal na tem, da so doktorske disertacije, ki jih

kandidati predložijo, izvirna znanstvena dela in da je znanstveno-raziskovalni instrumentarij korektno uporabljen. Odločilna pri tem pa je seveda vloga mentorjev, ki bi v doseganju tega cilja uživali mojo podporo.

5. Fakulteta bo v prihodnje morala slediti tudi trendom na področju vseživljenjskega učenja. Fakulteta mora pri tem prevzeti del aktivnosti, ki bodo, kot se nakazuje, vse bolj formalizirane. Zaposleni v pravosodju in širše bodo v sklopu izpolnjevanja redne delovne obveznosti in napredovanj morali redno opravljati dodatna izobraževanja, za katera bodo dobivali določena potrdila in s tem povezane točke. Karierni razvoj bo v prihodnosti bolj formaliziran, kar od nas zahteva, da pripravimo programe vseživljenjskega učenja. Podprl bom koordinatorske vseživljenjskega učenja na fakulteti, ki bo organiziral tovrstne vsebine v sodelovanju z vodji kateder ter v sodelovanju z ustreznimi službami mariborske Univerze, ki že pripravljajo pogoje za izdajo tako imenovanih mikrodokazil. V tem smislu se kažejo možnosti za izkazovanje specialnih znanj naših zaposlenih in se ponuja vir dodatnega zaslužka na trgu.

6. Tudi program Erasmus ocenjujem kot uspešnega in vse priznanje si zaslužijo tisti, ki zanj aktivno skrbijo. Biti pa mora načrtovan, da se ne bo treba vsak semester sproti usklajevati glede tega, kaj naj se izvaja in kaj ne. Povsem spodbujam zamisel, da tudi naši študentje del študija preživijo kje v tujini: bolj z vidika razgledanosti in življenjske širine, kot samega pravnega študija.

III. Raziskovalna dejavnost in strokovno sodelovanje

1. Zavedam se, da je poleg pedagoške, tudi raziskovalna dejavnost tisto, kar fakulteto razlikuje od visoke šole in da bo dolgoročno treba pomemben del potrebnih sredstev zagotavljati iz vira raziskovalne dejavnosti.

Lahko zgolj ugotovim, da je naša fakulteta v tem že sedaj zelo uspešna. Posamezniki ste uveljavljeni kot prvovrstni raziskovalci in ste na tem področju zelo uspešni. To vsekakor pozdravljam in zaslužite si vse priznanje, predvsem pa tudi nadaljnjo podporo. Zagotovim lahko, da na raziskovalnem področju nikakor ne bi spreminjal utečenih pristopov, še najmanj pa bi kogarkoli, ki je za to usposobljen ter ki ima za to interes in voljo, pri raziskovalnih aktivnostih kakorkoli omejeval ali oviral. Nasprotno: aktivnosti, ki so utečene, ki delujejo in ki dajejo dobre rezultate, tako v materialnem smislu kot tudi v smislu prepoznavnosti fakultete in ki omogočajo uveljavitev naših raziskovalcev v raziskovalnem prostoru, bi še naprej aktivno podpiral. Posamezniki, ki ste raziskovalno uspešni, bodite enako uspešni še naprej, saj bo tako uspešnejša tudi fakulteta.

Kakršnekoli bojazni, da bi bilo v prihodnje drugače, so torej odveč.

Ob tem pa menim, da bi bilo treba preko raziskovalne dejavnosti skrbeti tudi za to, da bodo posamezniki izpolnjevali predpisana merila in pogoje za mentorje oziroma izvajalce predmetov na doktorskem študiju. Raziskovalno delo je tudi podlaga za pridobivanje mladih raziskovalcev kot dolgoročnih kadrovskih krepitev. Uspešnost pri prijavi na razpise za raziskovalne projekte kaže na našo konkurenčnost drugim institucijam, ki se prav tako prijavljajo na te razpise, in nam omogoča dodatne zaposlitve. Moramo pa upoštevati, da je pravo v raziskovalnem smislu specifična disciplina – zmožna je mednarodnega diskurza, a je obenem tudi nacionalna. Zato bi se zavzemal – s sodelovanjem z drugimi pravnimi fakultetami – za opredelitev te specifičnosti v smeri, da se tako na Univerzi, kot tudi na pristojnem ministrstvu to tudi izrecno prizna, predvsem

zato, da ne bi v prevelikih ambicijah doseganja mednarodnih objav izgubljali domačih objav, ki so strokovno dobro sprejete, po mojem mnenju pa predstavljajo vrhunec pravne misli. Sami pa moramo oblikovati razmislek o ustreznem ravnotežju med mednarodnimi in domačimi objavami; na fakulteti bom tak pristop nedvomno spodbujal, ugotovitve pa posređoval v razmerju do Univerze.

2. Nadaljevala bi se tudi praksa sodelovanja s strokovnimi institucijami zunaj fakultete, tako na področju nudenja vseživljenjskega izobraževanja kot tudi pri drugih oblikah sodelovanja, denimo nudenja prakse študentov v času študija. Za podpreti je vnaprej dogovorjene poletne prakse za najboljše študente pri odvetnikih, na tožilstvu, na javnih agencijah in podobno. V tem smislu bi morali širiti mrežo partnerjev po Sloveniji, tako v odvetniških vrstah kot v priznanih podjetjih in drugih institucijah, študente pa organizirano obveščati o možnostih pripravništva, tako doma kot v tujini, tako da bi bil njihov vstop v profesionalno življenje čim lažji.

IV. Položaj visokošolskih učiteljev in sodelavcev, položaj strokovnih služb

1. V okviru zaposlitvene politike je naša fakulteta omejena z viri financiranja, ki jih lahko pridobi od države in ki jih je sposobna ustvariti na trgu. Trenutno so razmerja z zaposlenimi na fakulteti urejena.

Pri bodočem zaposlovanju pedagoškega kadra se bom zavzel za to, da to dejansko spremlja potrebe kateder, saj bo le tako lahko zagotovljen enakomeren razvoj vseh področij ter bodo podani pogoji za pridobitev kadra, ki ga bomo v prihodnje potrebovali, nenazadnje tudi za nadomestitev kolegov ob upokojevanju. Vsekakor pa bom dosledno zagovarjal tezo, da se lahko na Pravni fakulteti v Mariboru zaposlijo le tisti posamezniki, ki imajo nadpovprečne rezultate, ki se lahko takoj vključijo v izobraževalno delo, in ki so tudi nadpovprečno aktivni na področju znanstveno raziskovalnega dela. Na tem področju ni prostora za nikakršen nepotizem oziroma za zaposlovanje preko zvez, poznanstev in drugih »neotipljivih« meril. Mislim, da mora enako veljati tudi pri habilitacijah, ki niso povezane z zaposlitvijo.

Za vsako zaposlitev je treba organizirati kompetentno komisijo, ki bo ocenila vse prijave in predlagala najboljšo izbiro, ob upoštevanju kriterija enakomernega razvoja. Če bi ugotovili, da interesa za zaposlitev na fakulteti ni dovolj, bi morali tudi presoditi, zakaj je temu tako. Pravna fakulteta mora veljati za spoštovanega in urejenega delodajalca, saj se lahko le na ta način pritegne najbolj sposobne ljudi.

Pod enako transparentnimi pogoji bi podpiral tudi zaposlitve, ki se financirajo iz projektov. Te zaposlitve se sklepajo za določen čas, kar je tudi v interesu fakultete glede na to, da pri zaposlitvi za nedoločen čas fakulteta težko oceni, ali bo v prihodnjem razvoju imela finančna sredstva, lažje pa to oceni za rok trajanja projektov. Enako velja tudi za gostujoče predavatelje, ki bi lahko bili financirani iz evropskih sredstev. S kadrom, usposobljenim za spremljanje razpisanih projektov in specializiranim za pripravo potrebne dokumentacije, razpolagamo, tako da v tem oziru ne vidim posebnih težav.

2. Poseben položaj in obravnavo si, po mojem mnenju, zaslužijo visokošolski sodelavci, ki še niso habilitirani v naziv visokošolskih učiteljev. Ti so po eni strani šele na začetku svoje akademske poti, hkrati pa so soočeni tudi z vzpostavljanjem pogojev za lastno eksistenco in načrtovanjem osebne in profesionalne prihodnosti. Prepričan sem, da je zlasti tem sodelavcem treba omogočiti

pogoje za to, da čimprej, predvsem pa čimbolj kvalitetno izpolnijo formalno izobraževanje z zaključenim doktoratom znanosti. Zato se mi ne zdi primerno jih obremenjevati z nalogami in jim nalagati obveznosti, ki niso neposredno povezane z njihovim raziskovalnim delom in vključenostjo v pedagoški proces. Zlasti mlajši kolegi si zaslužijo čim višjo predvidljivost in možnost načrtovanja njihove nadaljnje strokovne kariere in vsega, kar se na to veže. Zato je nedvomno potrebno, da jim fakulteta čim bolj dosledno precizira oziroma predstavi okvire njihovega akademskega razvoja in teh okvirov po nepotrebnem ne spreminja.

Nadalje menim, da bi morala fakulteta mlajšim kolegom omogočiti pogoje za to, da po zaključenem doktorskem študiju nadaljujejo post-doktorski študij v tujini. Mislim namreč, da je prav to obdobje – obdobje po doseženem doktoratu znanosti – za to najprimernejše. Po eni strani se s tem zagotovi izpolnitev enega od meril v prihodnjih habilitacijskih postopkih, po drugi strani pa je to obdobje hkrati za posameznika tudi raziskovalno najbolj vznemirljivo in v tem smislu produktivno. Verjetno mi ni treba dodajati, da bo od tega dolgoročne koristi imela tudi fakulteta, saj jo bodo kolegi po povratku obogatili s številnimi novimi pogledi, spoznanji in izkušnjami. Od njih se bomo imeli možnost učiti tudi tisti, ki smo že nekoliko starejši.

In končno: primerno je, da se jim, kolikor jim je to v interesu, omogočijo tudi pogoji za opravljanje (volonterskega) strokovnega pripravništva izven fakultete s posledično možnostjo opravljanja pravniškega državnega izpita. Sam bi jih k temu brez dvoma aktivno spodbujal. To pot sem prehodil tudi sam, zato vem, da sta obseg pravnega znanja in njegovo razumevanje, ki ga doseže nekdo, ki opravi pravniški državni (pravosodni) izpit, širša in celovitejša, kot če nekdo te izkušnje nima.

Mlajšim kolegom lahko torej vnaprej zagotovim, da bom deloval v tej smeri, če mi bo zaupan dekanski mandat.

3. Morda nadaljujem še z mislijo na starejše kolege. Ne zdi se mi prav, da nekdo po desetletjih dela na fakulteti z nje odide brez slovesa. Pred odhodi v pokoj bi bilo treba organizirati poslovilno predavanje, na katerem bi naš sodelavec imel možnost predstaviti svojo pot, svoje videnje na razvoj področja v času njegovega delovanja in predstaviti izzive za prihodnost. Hkrati nam tak dogodek nudi tudi priložnost za zahvalo. Verjamem, da bi bilo to korektno in primerno.

4. V odnosu do Univerze bi si še naprej – konceptualno uglaseno s sedanjo vodstveno strukturo – prizadeval za to, da bi predvsem v habilitacijskih postopkih bila merila čimbolj prilagojena značilnostim posameznih področij.

5. Strokovne službe na fakulteti delujejo dobro, zato posebne reorganizacije, rezi ali karkoli podobnega, ni potrebno. Vse bojazni s tem v zvezi so zato odveč. Vsekakor pa bom zagotovil, da bodo vsi strokovni sodelavci v položaju, ko bodo vedeli, katera področja pokrivajo, za kaj so pristojni in odgovorni ter kaj je vsebina njihovih delovnih nalog. Poudarjam, da se to ne nanaša le na delovne obveznosti, temveč tudi na omogočanje uresničevanja pravic po pogodbi o zaposlitvi, kot je možnost dela na domu. Improvizacije vnašajo zgolj nemir in netijo nezadovoljstvo, vse skupaj pa negativno vpliva na klimo v delovnem okolju in počutje posameznikov v njem. Sistemizacija bo temeljila na potrebah fakultete, ne pa na pričakovanjih posameznika. Pogodbeno najemanje zunanje pomoči bo lahko prišlo v poštev zgolj na deficitarnih področjih, in to tako, da bodo zunanji izvajalci storitev te zagotavljali v meri, ki jo fakulteta dejansko potrebuje. Brez dvoma bodo morebitni zunanji izvajalci v službi fakultete in ne obratno.

V primerih, ko bi strokovni sodelavci potrebovali dodatna usposabljanja na Univerzi v sodelovanju z njihovimi strokovnimi službami, si bom prizadeval, da se takšno usposabljanje tudi organizira, in da se nudi ustrezna podpora strokovnim službam fakultete, zlasti pri uvajanju za nove zaposlitve. Podpora velja seveda tudi za druga dodatna izobraževanja, denimo za tuji jezik ali informacijsko tehnologijo, tako da bodo strokovne službe ustrezno usposobljene za delo.

V. Zagotavljanje materialnih pogojev in opreme za znanstveno izobraževalno dejavnost ter knjižnica

Pravna fakulteta sistematično vlaga sredstva v modernizacijo fakultetnega poslopja ter v opremo. Glede na dosedanja vlaganja v prihodnje večje investicije verjetno niso nujno potrebne.

Vsekakor pa bi se zavzel za obnovo tistih delov oziroma prostorov, ki so prenovitvenega posega potrebni, zlasti učilnic v drugem nadstropju, vsaj pa učilnice (nekdanjih) tretjega in četrtega letnika. To bi nam omogočilo tudi razmisleke o možnostih nadaljnje rabe prostorov v kletnih prostorih oziroma za spremembo njihove namembnosti.

Nadaljevati bo treba tudi z nabavo opreme za dostop invalidov do vseh prostorov na fakulteti. Kot veste je položaj takšen, da dvigalo za invalide omogoča dostop le do zgornjega platoja v avli, višje od tega pa ne. Tako stanje najbrž ni primerno in je na nek način polovičarsko. To je nenazadnje bil tudi eden od glavnih razlogov za drugi krog reakreditacije s strani NAKVIS, tako da bo treba v prihodnjem mandatu najti ustrezno rešitev.

Jasno pri tem je, da bodo realne možnosti izvedbe teh investicij odvisne tudi od finančnih sredstev, ki jih bo fakulteta pridobivala v prihodnje oziroma od možnosti sofinanciranja s strani države ali iz naslova drugih virov.

Knjižnica drugih večjih vlaganj, kot le v tekočo nabavo knjižničnega gradiva in posodobitve računalniške opreme ter morebitnih drugih sprotih malenkosti, ne potrebuje. Si je pa na Univerzi treba aktivno prizadevati za to, da tudi naša fakulteta dobi ustrezen delež sredstev za nakup dostopa do spletnih baz pravne literature.

VI. Razmerje do Univerze v Mariboru

Ob primopredaji dekanskih dolžnosti v letu 2015 sem v zaključnem govoru poudaril, da fakulteto predajam programsko urejeno in v finančno stabilnem stanju ter izrazil prepričanje, da bo ostala *»eden o najsvetlejših draguljev v kroni Univerze v Mariboru«*. Iskreno si želim in upam, da jo Univerza v Mariboru še naprej vidi kot tako. Če mi boste zaupali nov dekanski mandat zagotavljam, da si bom z vsemi močmi prizadeval, da bo Pravna fakulteta upošteven in spoštovan sogovornik, da bo imela zgledno urejene vse potrebne organizacijske in druge podlage, ki urejajo njena razmerja kot članice Univerze v Mariboru, predvsem pa tudi, da bo vse, kar smo kot članica Univerze dolžni zagotavljati, kakovostno in pravočasno izpolnjeno. S procesi znotraj fakultete moramo namreč zagotoviti, da bomo reakreditacije, ko do njih pride, opravljali v prvem krogu, ne ob ponovitvah ter da bomo v vsakem trenutku pripravljeni na kakršno koli evalvacijo, bodisi notranjo bodisi zunanjo.

Vse sile bom usmeril predvsem tudi v to, da bodo druge članice mariborske Univerze spoznale specifičnosti prava in znanstveno-raziskovalnega dela na področju prava tako, da bodo posledično ustrezno in enakovredno drugim lahko upoštevani in vrednoteni tudi vsi rezultati našega dela.

VII. Prepoznavnost v družbenem okolju

Na področju vpetosti fakultete v družbeno okolje in njeno prepoznavnost v njem, je smiselno podpirati odpiranje posameznikov v družbo, družbeno okolje, gospodarstvo in znanstveno sfero.

Nesporno je, da lahko posamezniki sami storijo največ. Fakulteta bo podpirala to udejstvovanje in prepoznavnost posameznikov v družbenem okolju, ki se lahko kaže na več načinov, med drugim tudi z vseživljenjskim izobraževanjem, pripravo strokovnih in znanstvenih mnenj, komentiranju družbenih dogajanj, organizaciji seminarjev (na primer tradicionalni posvet v Portorožu, ki ga po epidemiji ponovno obujamo ter drugi uveljavljeni dogodki v organizaciji fakultete) in podobno. Za financiranje teh dejavnosti fakulteta namenja določena sredstva, zagotavlja prostore in opremo, ter pri tem ne zahteva provizije, kadar posamezniki preko tovrstnega sodelovanja pridobivajo finančna sredstva zase, niti ne za povračilo opreme, ki jo uporabijo, temveč zgolj za tiste neposredne stroške, ki jih pri tem ima. Prepoznavnost fakultete v družbenem okolju je torej lahko zgolj posredna, preko njenih zaposlenih in na podlagi njihove uspešnosti, kakovosti ter verodostojnosti in ugledu, ki ga uživajo v družbi. Zato s podpiranjem kakovostnega razvoja posameznikov fakulteta hkrati podpira tudi povratne učinke, ki se kažejo v njenem ugledu in prepoznavnosti. Nobene potrebe ni, da tako ne ostane tudi v prihodnjem dekanskem mandatu.

VIII. Namesto zaključka

Spoštovane kolegice in kolegi, spoštovane sodelavke in sodelavci, spoštovane študentke in študentje,

vse zgoraj navedeno, prosim, razumite kot nekakšen idejni okvir tistega, kar sam vidim kot pomembno za Pravno fakulteto v prihodnjih štirih letih. Mislim, da je po dveh bolj dinamičnih dekanskih mandatih nastopil čas za nekoliko bolj preudaren in uravnotežen, predvsem pa bolj umirjen pristop, ki bi nam omogočil zlasti krepitev pedagoške komponente našega delovanja ter zagotovitev institucionalnih pogojev za razvoj v smislu vpeljave novega študijskega modela. Ničesar od zgoraj naštetega pa ne morem uresničiti sam, ampak izključno s pomočjo posameznih izmed vas in vseh vas skupaj, pa tudi ne brez sodelovanja deležnikov izven fakultete. Zato tudi pričujoč program ni zasnovan na nerealnih predvolilnih obljubah.

Kar pa lahko storim in uresničim sam, je to, da ob koncu tega okvirnega programa podam nekaj osebnih zagotovil, ki jim bom, seveda če mi boste zaupali dekanski mandat, dosledno zavezan v naslednjem obdobju in na katerih bo temeljilo vse moje delovanje.

- Dekanski mandat razumem kot privilegij, kot čast in odgovornost, ne pa kot pravico. Biti dekan je privilegij biti prvi med enakimi, ne pa biti in nastopati kot izvoljeni monarh.
- Zagotavljam, da bom dekanska pooblastila uresničeval odgovorno, preudarno in načelno ter v skladu s predpisi, v dobro fakultete in vseh zaposlenih. Tako sem ravnal tudi v svojem prvem dekanskem mandatu; če sem pri tem koga kakorkoli prizadel ali mu povzročil krivico, to obžalujem, saj ni bilo storjeno namenoma.
- Zagotavljam, da bo moje delovanje transparentno, etično in nikoli zahrbtno, da bo predvidljivo ter da ne bo temeljilo na trenutnem navdihu.
- Zagotavljam, da dekanske funkcije ne bom izkoriščal za samopromocijo ali za doseganje osebnih koristi.
- Zagotavljam, da pri svojem delovanju ne bom postal talec nikogaršnjih interesov.

- Zagotavljam enakopravno obravnavo vseh zaposlenih in študentov, dostojno in jasno komunikacijo ter profesionalen odnos.

Prosim vse, ki delite te vrednote, za vaš glas na volitvah.

Maribor, 27. 3. 2023

Prof. dr. Saša Prelič

